

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

53

سالی / 2009 – بەرگی پەنجاوسی

چاپی یەكەم / سالی 2009

پیریت

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (16) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2009/6/10 ل 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (17) خولی دووهمی ههلبژاردن – پینج شههمه 2009/6/11 ل 57
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (18) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2009/6/15 ل 129
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (19) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2009/6/16 ل 187
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (20) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2009/6/22 ل 237
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (21) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2009/6/24 ل 277
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (4) ی نائاسایی خولی دووهمی ههلبژاردن – پینج شههمه 2009/7/9 ل 353

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (20)

دووشەممە رېكەوتى 2009/6/22

كاتزمىر (11) ى پېش نيوەرپۇ رۇزى دووشەممە رېكەوتى 2009/6/22 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپۇز عدنان رشاد مفتى سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەرکوکى) جىگىرى سەرۆك و، بەرپۇز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (20) ى خولى دووهم، سالى (2009) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) له پېرپۇ ناوخوى ژماره (1) ى ههمواركراوى سالى 1992 ى ئەنجومەنى نىشتمانىي كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپاردرا دانىشتىنى ژماره (20) ى خولى دووهمى هەلبژاردن له كات (11) ى پېش نيوەرپۇ رۇزى دووشەممە رېكەوتى 2009/6/22 دا بەم شېوہىە بېت:

1- خويندنەوى يەكەمى پرۆژەى ياساى ههموار كردنى ياساى ژماره (16) ى سالى 2008 ياساى پەسند كردنى پرۆژەى دەستوورى هەريمى كوردستان، كه له لايەن ژمارهى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانەوه پيشكەش كراوه.

2- خويندنەوى يەكەمى پرۆژەى ياساى زانكو تايبەتیهكان له هەريمى كوردستان - عىراق، كه له لايەن ئەنجومەنى وهزيرانەوه بەنوسراوى ژماره (5537) له 2009/6/2 پيشكەش كراوه.

3- خويندنەوى يەكەمى پرۆژەى ياساى ههموار كردنى ياساى وهزارەتى خويندنى بالاو تويژينهوى زانستى ژماره (10) ى سالى 2008، كه له لايەن ئەنجومەنى وهزيرانەوه بەنوسراوى ژماره (5537) له 2009/6/2 پيشكەش كراوه.

4- خويندنەوى يەكەمى پرۆژەى ياساى خويندنى بالاو تويژينهوى زانستى، كه له لايەن ژمارهى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانەوه پيشكەش كراوه.

5- خستنهروو و گفتوگو كردنى نارهزايى دەرپىنى بەرپۇز سەرۆكى هەريم لهسەر ياساى ژماره (4) ى سالى 2009 ياساى هەلبژاردنى ئەنجومەنى پاريزگان و قەزاو ناحيهكان له هەريمى كوردستان.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوی خۆی گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنەگەمان دەگەینەو، بەرنامە ی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1) ی ماددە (20) لە پەڕپەوی ناوخۆی ژمارە (1) ی ھەموار کراوی سالی 1992 ی پەرلەمانی کوردستانی عێراق، دەستە ی سەرۆکایەتی پەرلەمان بپاریدا بەرنامە ی کاری دانیشتنی ژمارە (20) ی خولی دووەمی ھەلبژاردن لە کاتژمێر (11) ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دوو شەممە ریکەوتی 2009/6/22 دا بەم شیوەیە بییت:

1- خۆیندەو ی ھەگەمی پڕۆژە ی یاسای ھەموار کردنی یاسای ژمارە (16) ی سالی 2008 یاسای پەسند کردنی پڕۆژە ی دەستووری ھەریمی کوردستان، کە لە لایەن ژمارە ی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەو پێشکەش کراو.

2- خۆیندەو ی ھەگەمی پڕۆژە ی یاسای زانکۆ تایبەتیەکان لە ھەریمی کوردستان – عێراق، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەو بەنوو سراوی ژمارە (5537) لە 2009/6/2 پێشکەش کراو.

3- خۆیندەو ی ھەگەمی پڕۆژە ی یاسای ھەموار کردنی یاسای وەزارەتی خۆیندنی بالۆ توێژینەو ی زانستی ژمارە (10) ی سالی 2008، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەو بەنوو سراوی ژمارە (5537) لە 2009/6/2 پێشکەش کراو.

4- خۆیندەو ی ھەگەمی پڕۆژە ی یاسای خۆیندنی بالۆ توێژینەو ی زانستی، کە لە لایەن ژمارە ی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەو پێشکەش کراو.

5- خستەروو و گفتوگۆ کردنی ناپەزایی دەرپینی بەرپز سەرۆکی ھەریم لەسەر یاسای ژمارە (4) ی سالی 2009 یاسای ھەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان و قەزاو ناحیەکان لە ھەریمی کوردستان.

داوا لە لیژنە ی یاسایی دەگەم بێن لە شوینی خۆیان دابنیشن، بۆ دەست پی کردن بە کارەکانیان، ھەرودھا لیژنە ی ناوخۆش، خالی یەگەم لە بەرنامە ی کار / خۆیندەو ی ھەگەمی پڕۆژە ی یاسای ھەموار کردنی یاسای ژمارە (16) ی سالی 2008 (یاسای پەسند کردنی پڕۆژە ی دەستووری ھەریمی کوردستان، کە لە لایەن ژمارە ی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەو پێشکەش کراو). تکایە فەرموون بۆ خۆیندەو ی.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ ھەرکی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پڕۆژە کە تەنھا بە زمانی عەرەبیمان لەبەردەست دایە.

مشروع قانون التعديل الاول

لقانون اقرار دستور اقليم كوردستان رقم 16 لسنة 2008

المادة الاولى: تعدل المادة السادسة من القانون وتقرأ كالاتي:

اولاً: يعرض مشروع الدستور على الاستفتاء العام بعد مصادقة البرلمان عليه بموافقة ما لا يقل عن ثلثي عدد اعضاءه.

ثانياً: تجري عملية الاستفتاء العام على مشروع الدستور وبالاقتراع العام السري والمباشر، يوم السبت المصادف 2009/7/25.

ثالثاً: يكون الاستفتاء بايذاء الرأي بالسؤال الآتي: {هل توافق على مشروع الدستور؟ وتكون الاجابة بـ(نعم) أو (لا)}. .

المادة الثانية: تعدل المادة السابعة وتقرأ كالاتي:-

تطبع اعداد كافية من مشروع الدستور المصادق عليه من قبل البرلمان باللغات الدارجة في الاقليم (الكوردية، العربية، التركمانية، السريانية) لعرضها على الشعب للاستفتاء العام.
المادة الثالثة:

تعدل الفقرة الثانية من المادة الثامنة بأضافة العبارة التالية الى آخر الفقرة (ولها ان تصدر الانظمة اللازمة لذلك بموجب هذا القانون).

المادة الرابعة: مادة مضافة:

يعد مشروع الدستور موافقاً عليه بحصوله على أصوات اكثرية المصوتين بنعم في الاستفتاء العام ويعتبر نافذاً بعد مضي ثلاثين يوماً من تأريخ الاستفتاء.

المادة الخامسة: مادة مضافة:

يكون الشخص مؤهلاً للتصويت للاستفتاء على مشروع الدستور بتوفر الشروط الآتية:

1- ان يكون عراقياً من مواطني كردستان - العراق وأكمل الثامنة عشر من العمر.

2- ان يكون مسجلاً في سجلات الناخبين.

المادة السادسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة السابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كردستان).

بهريز سهروكي بهرلهمان:

به كورديه كهى تكايه.

بهريز دلير محمد شريف:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

پرۆژهی یاسای یهكهم ههموار كردنى یاسای پهسندكردنى

دهستوورى ههريمی كوردستان

سليمانى باس كرا، رەئى كاك سەردارىش و ھەندىك لە ئەندامانى پەرلەمان باس كرا، بەئى كاك عومەر نوقتەى نيزاميت ھەيە، فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو موقتەرحەى كە كاك كەمال باسى كرد زۆر تەواو، مەفروز نىيە ئەو موقتەرحەى بىرئىتە دەنگدانەو، چونكە ئەو مەجلىسانە بۇ مەجلىسى موحافەزاتە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من رەدم نەدايەو، لەبەر ئەوئى كە گوتت مەجلىسى موحافەزات مەجلىسى موحافەزەيە، قەزاش دەگرئىتەو، ئىستا نەرمەن زۆرىنەيان لە زاخۆيە، لە ئەنجومەنى موحافەزات، بەھەر حال موقتەرحەىكە دەيخەينە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەوئى ئەندامىكى توركمان بە كۆتا لە ئەنجومەنى موحافەزەى سليمانى ھەبىتن دەستى بەرز بىكاتەو؟ (23) دەنگ، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ بەزۆرىنەى دەنگ لەگەلدا نىن، بەداخەو، ئىمە سى كەس لىرەينە، بۇ ئەو سى خالەى دەنگتان بۇدا فەقەرەيەكى تر ھەيە دەئىت دەنگدان ھەر پىكھاتەيەك لە پالئوراوانى خۇياندا ھەلدەبژىرن ئەو تەبەيە، كى لەگەل ئەوئى دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ وەرگىرا، بەئى.

بەرپىز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى پىنجدا دەئىت دەنگدەرانى ھەر پىكھاتەيەك پالئوراوى خۇيان ھەلدەبژىرن، ئىمە لە ھەويەى ئەحوالى مەدەنى قەومىيەت نەنووسراو، دىانەت نووسراو، دىانەت رەنگە جارى وا ھەيە يەكى كوردە، بەلام مەسىحىيە، عەرەبە، شتىكى دىكەيە، ئەمە پىموايە تۆزىك تەدقىق بىرئىت پىكھاتەى ھەر دەنگدەرانى ھەر پىكھاتەيەك.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوئەلەن ئەو لە قانونى ھەلبژاردنى پەرلەمانىش موناقتەشە كرا، گوتمان ئەوئى دەچىتە سەر دەنگدان خۇى قەرار دەدات، ئەو يەك.

دوووم/ لە مانگى (10) كە ھەلبژاردن دەكرىتن خاللىك ھەيە نەتەوئى دىار دەكاتن توركمانە، يان كلدانە ئاشوورىيە، ئەو ھەسەم دەبىتەو، بەلام ئەگەر ئەو نەكرا، ئەو كەسەى كە دەچىتە سەر دەنگدان دەنگى خۇى لەلا گىرنگە بەويستى خۇى، بە ئىرادەى خۇى قەرارى خۇى دەداتن، داوا دەكەم لىزەنى ياسايى وەكو ماددەيەك جىگاي ئەو ماددەيە بىكاتەو لە پىرۆژەكەو ئامازەى پى بىكات و حازرى بىكات.

ماددەكە ھەمووى بەو بىرگانەو دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ وەرگىرا، زۆر سوپاس، كىركى باش بوو،

دانیشتنه کهمان بۆ یهك ساعات دوا دهخهین، ساعات یهك باشه، ئاگادارتان دهکه مهوه که پرۆژهی دهستووری ههریمی کوردستان له سندوقه کانتانه ئامادهیهو حازره، دهتوانن وهریبگرن به ههر دوو کۆپی کوردی و عهرهبی له سندوقه کانتان وهریگرن تکایه تا ساعات یهك، ساعات یهك دهست پی دهکهینهوه.

دانیشتنی دووم

به پێز سه رۆکی په رله مان:

به ناوی خوای گه و رهو میهره بان.

به ناوی گه لی کوردستان، دانیشتنه کهمان دهست پی دهکهینهوه، داوا له لیژنه ی یاسایی و لیژنه ی ناوخۆ دهکه م بێن دابنیشن له شوینی خۆیان، یه که ممان خوینده وه ئاراسته ی لیژنه ی یاسایی و لیژنه ی ناوخۆمان کرد، سه باره ت به هه موار کردنی قانونی ژماره (16) قانونی به پێوه بردنی دهستووری ههریمی کوردستان، ره نی خۆیان بخویننه وه، فه رموون.

به پێز سه ردار صباح بۆزۆ هه رکی:

به پێز سه رۆکی په رله مان.

لیژنه ی یاسایی و لیژنه ی ناوخۆ کاتژمی ر (12:15) رۆژی دوو شه ممه له به روار ی 2009/6/22 کۆبوونه وه ی خۆی ئه نجامدا به مه به ستی تاوتوی کردنی پرۆژه ی یاسای هه موار کردنی یه که می یاسای په سند کردنی دهستووری ههریمی کوردستان ژماره (16) ی سالی 2008، که له لایه ن سه رۆکایه تی په رله مان له دانیشتنی ژماره (20) ی رۆژی 2009/6/22 ئاراسته ی لیژنه کانه مان کرا بوو، دوا ی گه فتوگۆ کردن و تاوتوی کردنی لیژنه ی هاوبه ش پشتگیری له پرۆژه که ده کات، داواکارین ب فه رموون بۆ چاوپێخشان دهنه وه خسته نه روه ی پرۆژه که و رای لیژنه ی هاوبه ش له و باره یه وه له سه ر په رله مانه گه فتوگۆ و رای گونجا و له و باره یه وه بدات، له گه ل ریزماندا.

به پێز سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، فه رمو و ماده به ماده بخویننه وه.

به پێز سه ردار صباح بۆزۆ هه رکی:

به پێز سه رۆکی په رله مان.

المادة الاولى: تعدل المادة السادسة من القانون وتقرأ كالتالي:

ئىمە مەبدەئەكەمان تەسلىم كىردوو، بەلام موفەۋەزىيە بۇ خۇي دەيكات بە نىشانەي راست، بەلام مولاخەزەي يەكەمت كۆمىيۇنى بالە يەك لە تەسرىجەكان پىش ماۋەيەك دەلىت بەپىي رىنمايەكانى نىۋدەلەتى دوو مانگى دەۋىتن، بەلام لە تەفسىلدا قسەكانى كە لەگەل لىژنەي دەستورى دانىشتووۋە قسەي كىردوو، ئەو رىنمايەكانە پىداۋىستى مودەكان ئۆتۆماتىكەن لەبەر ئەۋەي ھەلئىزاردنى پەرلەمان و سەرۋكايەتى ھەيە كارىان بۇ كىردوو، موراقىيىن حازرە، سىندوقەكان بەس ئەۋەندەيە دادەنن، ھەموو كارەكانى فەنيان كىردوو، لەبەر ئەۋە گوتيان بە مانگىكىش دەتوانن، چۈنكە بۇ پەرلەمانى كوردستان ئەو كارانەي كە بۇ ئىستىفتا دەكرىت چەند ھەنگاۋىك ھەيە كراۋە، بۇيە دەتوانن بىكەين، گوتبوۋشى بەپىي رىنمايەكانى نىۋدەلەتى دوو مانگى دەۋىت ھەر ئىستىفتايەك، ھەر ھەلئىزاردنىك، بەس لەبەر ئەۋەي ئىمە مانگ و نىۋىك، كە دوو مانگە كار دەكەين بۇ ھەلئىزاردنى پەرلەمان و سەرۋكايەتى ھەرىم، بۇيە ئەو ھەنگاۋانەي كە پىۋىستە سەرەككەيەكان دابننن ئامادەيە بۇ راپرسىكە دەتوانن بىكەين، ئىمە قسەمان كىردووۋە بۇيە، ئەگەرنا لە خۇمانەۋە نالئىن، بەلام لەگەل ئەۋەشدا رەئى كۆتايى ئەۋان دەيدەن، كە ئەو ياسايە پەسند دەكرىتن، بەس لەگەل ئىمە قسەيان كىردوو، بۇيە ئىمە ۋامان ھىن كىردوو، كاك سەعدەدىن فەرموو.

بەرپىز سەدالدىن عبداللە مولود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەگەل روون كىردنەۋەكەي جەنابت، بەس من ھەر پىمۋايە عەمەليەي راپرسى لەسەر دەستور كاتەكەي زۆر كورنە تا دەگاتە دەست خەلكى دەپخوئىننەۋە دابەش دەكرىت، يەنى لەگەل ئەۋەي كە دەستور ھەساسە، پىۋىستى لە كاتىكى زياتر ھەبوو، ھەر ئالىيەت نىيە، كە ئالىيەتى ئەۋەي ھەبىتن سىندوق حازرە، بەس ئىستىفتاي لەسەر دەكرىت، ئەمە يەك.

دوو/ (ما لا يقل عن ثلثي عدد اعضائه) يەنى قەصدى (74)ە، يەنى يەك ۋا تى نەگات ھىسابى حوزور دەكات، قەصدى لىرە ھىسابى حوزور نىيە، ھىسابى عەدەدى ئەسلى ئەندامانى پەرلەمانە، يەنى دەبىت (74) دەنگى لەسەر بدات و حازر بىيىتن، دوايى لە بىرگەي سىيەم (يكون الاستفتاء بابداء الرأي) لىرە ۋاۋىكى دەۋىت (ۋبالسؤال) ۋاۋىكى دەبىت بۇ زىاد بىكەين، ئەگەرنا عىبارەتەكە لەنگە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاست دەكەين، بەلام ئەۋە بەدەيە دوو لەسەر سىي ئەندامەكانى كاك سەعدەدىن، مەقسەدى لە (111)دەكە دوو لەسەر سىي (111)دەكەيە مەفھومە، ھەموو كەسنىك ئەۋە دەزانىت، (اعضائه) نالئىت (حاضرین)، نووسراۋە (بموافقة ما لا يقل عن ثلثي عدد اعضائه)، ۋاتا (عدد اعضاء البرلمان) مەفھومە، ئەۋىترىش ۋەلامان دايەۋە پىۋىست بە ۋەلامدانەۋە ناكات، كاك دلير فەرموو.

بەرپىز دلير محمد شريف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پیموایه وهك سیستهمی فیدرالی به حقیقی زهروره تیگه له رووی ته بیعه تی قانونی و سیستهمی فیدرالی زهرورته ئیمه دستوورمان هه بییت، ئیمه هه موومان موه فیقین له سه ری وهك پاراستنی ئه وه کیانه، ئه وه قهواره فیدرالیهش زهروره بییت، به لām من بهش به حالی خۆم به راستی ئه وه پرۆژه به هندیك ماددهی تیا به تابه تی ماددهی شهش كه ئیستا له وه دواییه گۆرانی به سه ردا هاتووه، خۆم وهك ئه ندامیکی لیژنه ی دستووری.

به رپز سه رۆکی به رله مان:

كاك دلیر ئیمه باسی دستوور ناکهین، باسی ئه وه قانونه ده کهین، قانونه که چیه؟ ماددهی شهش چیه؟

به رپز دلیر محمد شریف:

به رپز سه رۆکی به رله مان.

به هه ر حال من ویستم وهك موبه ریریک بۆ ئه وه باس بکه م، ئه گه ر پۆیست ناکات موشکیله نییه، به لām من له هه موو حالته وای ده بینم، چونکه له به رگه ی دووه مدا ته حدیدی ده کات له 7/25، من بهش به حالی خۆم گوتم دستوور زهروره هه مان بییت، زهروریهش به کریت له کاتیکی گونجاو و دیاری کراو، به لām به پپی ئه وه که له 7/25 به کریت، به پپی ئه وه شروته نه ی که له ئه نزیمه وه ته علیماتی موفه وه زی عولیا هه یه، به پپی ئه وه کاته ی که دیاری کراوه ته نه ها هاوولاتیانی کوردستان به پپی سجدی ناخیب ته نه ها هه ولپرو سلیمانی و ده وک ده توان دهنگ بدن، ئه مه زۆر ته بیعییه وه من موه فیقم سه د جار له گه لی له رووی قانونیه وه، چونکه ئه مه بۆ هه یئه تیکی ته شرعی یاسادانه ره، نوینه رایه تی کردنه، به رله مان کوردستان نوینه رایه تی خه لک ده کات، سه رۆکی هه ریم نوینه رایه تی خه لکی کوردستان ده کات، به لām دستوور ته عبیر له هه موو هاوولاتیه کی کورد ده کات له م ولاته دا که هه ریمی فیدرالی کوردستان، هه ریمیکه له ده ولته تی عیراقی فیدرالیه، قه ناعه تی من وایه ده بییت هه موو هاوولاتیانی کورد له به غدا بییت، له که رکووک بی، له خانه قین بی، ده بییت به شداری له وه راپرسی و دهنگدانه بکات، بۆیه ئه مه له رووی قانونی من وای ده بینم ئه مه حه قیکه به نیسه بت هه موو هاوولاتیه ک، چونکه ماف و نه رکی هه موو هاوولاتیه کی کورد له وه دستوورده دا دیاری ده کات، به س مافی هاوولاتی له که رکووک و هه ولپرو سلیمانی و ده وک ناکات، بۆیه من وای ده بینم ده بییت ئه مه هه موو هاوولاتی کوردستانی دهنگی بۆ بدات، ئه گه ر موبه ریره که مان له رووی قانونی مادده ی 140 بییت، ئه مه مه ووزوعیکی سیاسییه، بهش به حالی خۆم به راستی ده بینم ئه مه جیاوازه، به لām بۆ دستوور، چونکه دستوور ته عبیر له هاوولاتیه کی خه لکی که رکووکیش ده کات، چونکه ماف و ئیلتیزامات بۆ ئه ویش دیاری ده کات، به تابه بت له مادده ی دووی دستووره که باس له دستووری هه ریمی کوردستان ده کات، که که رکووک و سلیمانی و هه ولپرو هه موو ئه وه ناوچانه ی که له پش سالی 1968 وه هه بوونه، له بهر ئه وه پیموایه به پپی ئه وه سنووره، به پپی ئه وه مادده یه، به پپی ئه وه ی ته حدید کراوه، ئه وه سنووری جوگرافی تاریخی هه ریمی کوردستانه، ده بییت ئه وه خه لکه ش به شداری بکه ن له وه راپرسیه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

كاك دلپەر جەنابت ئەندامى لىژنەى دەستوروى، يەك لە ئەسبابى دواكەوتنى ئەو پرۆژەىە ناوچە دابراوەكانە، كە زۆر جار چاوەروان دەكرا ماددەى 140 جى بەجى بىكرىت، بۆ ئەووى ھەموارى بىكەين و حازر بىتن، بەلام دواتر كە دواكەوت رەئى زۆرىنە ئەو بوو كە پرۆژەكە رانەووستىتن لەسەر ئەووى كە ماددەى 140 جى بەجى دەكرىت، ئامادە بىكرىتن بۆ ئەووى زۆرىنەى خەلك لەو سى پارىزگايە دەنگى بۆ بدن و، ھەر كاتىك ماددەى 140 جى بەجى كرا، ئەو وەختە ئەو دەستورە دەبىت ھەموار بىكرىت، ئەو وەختە ئەو خەلكەى كە دىنە ناو ھەرىمى كوردستان دەنگى بۆ بدن، من پىموايە خەلكى دەرەوى كوردستانىش حەقىكى تەبىعىيە بۆ ئەو دەستورە، ئەو مافەيان ھەيە، بەلام ئىستاكە لەگەل كۆمسيۆنى بالاً باسما كرا ھەر بۆ ھەلبەزاردنى پەرلەمانىش ئىمە داوامان كرا بوو و بىرگەيەكمان خستە ناو ياساكە حەقى مافى ھاوولتياىنى كوردستان لە دەرەوى ھەرىم دەنگى بۆ بدن، بەلام گوتيان ناكرىتن و زۆر زەحمەتە، يەكەم/ ناتوانىن ديارى بىكەين، كى خەلكى ئەو سى پارىزگايەىە؟ بەپى ياسا غەبرى ئەو سى پارىزگايە كەس دەنگى بۆ نادان.

دووەم/ وەزارەتى دەرەوى عىراق ناتوانىتن ئەو كارە ئەنجام بداتن، لەبەر رۆشنايى دەبىت سەفارەتەكان لەگەل دەولەتاندا سىجلى ناخىبن ھەبىتن، بەلام ئومىدەوارم ئەووش يەكلا ببىتەو، ئەو رۆژە خوشەى كە ماددەى 140 جى بەجى دەكرىت تا ناوچەكانى تر دەگەرپنەو سەر ھەرىمى كوردستان، بە تەئكىد دەبىت ئەو دەستورە ھەموار بىكرىت، ھەم ئەو خەلكە دەنگى بۆ بدات، ھەم ئەو خەلكانەى لە دەرەوى ولاتن دەنگى بۆ بدن، ھەم ئىمەش جارىكى دىكە بۆ ھەموار كرنەكە دەنگى بۆ بدەين، كاك جەمال قاسم فەرەموو.

بەرپز جمال محمد قاسم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەحەقىقەت كە من سەبرى پرۆسەى جى بەجى كرنى دەستوروى ئەمەى كە لەبەر دەستماندايە دەكەم، ھەست دەكەم خىرايىەكى پىو ديارە، بەتايبەتى كە دەبىنم مەسەلەن ئەمپۆ ئەم نوسخەيەم دەستكەوتوو، تەبىعى عادەتەن كە دەستور دادەنرىت بە حەقىقەت لەسەر بنەماى ئەولەويەتى مافەكانى كەس و نەتەووى و ئەو پىويستيانە دادەنرىت، يەعنى.....

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك جەمال ئىمە موناقتەشەى ئەم قانونە دەكەين، دەستور موناقتەشە ناكرىت، ماددەى يەكەم خويندرايەو رەئىت لەسەر ماددەى يەكەم چىە؟ فەقەت ئەووى، تەنيا لەسەر ماددەى يەكەم تىكايە، جەنابت لىرە نەبووى خويندەووى يەكەمى بۆ كراو و ئاراستەى ئەندامانى پەرلەمان كراو، قانونەكەى پىشتر تەعدىل دەكەين بەيانى خويندەمانەو، ئاراستەى ئىوہەمان كراو گوتمان سەعاتىك لىژنەى ياسايى و

ناوخۇ راپۇرتى خۇيان حازر كردوو، ئىستا موناڧەشەى ئەو ھەموار كردنە دەكەين، ماددەى يەكەممان خويىندوو رەئىت لەسەر ماددەى يەكەم ئەگەر ھەيە ڧەرموو، خاتوو پەخشان ڧەرموو.

بەرپىز پەخشان عبداللا زەنگەنە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل بوونى دەستوورم بۇ ھەرىمى كوردستان، ئەو شتىكە تەئكىدى ناوئىت، عىلاقەى بە ماددەى يەكەمەو ھەيە، مەوعىدى راپرسى دەستوورە، ھىشتا من دەستوور وا دەبىنم كە زۆر دواكەوت، جەنابتان ئامازەتان بۇ يەك يەكە ھۆيەكەى كرد، تەبەن سەبەبى تىرىش زۆرەو بەدەر نىيە لە خۆشمان، يەعنى ئەو سەبەبانە، جەنابتان لە جەلسەى پىش ئەم جەلسەيە ئەندامانى پەرلەمانتان ئاگادار كردوو كە لە سندوقەكاندا نوسخەى دەستوورى تىايە، ماناى وايە پەيوەندىك ھەيە لەنيوان ئەم ياسايەى كە ئىستا موناڧەشەى دەكەين و لەگەل ئەو ئاگادار كردنەو ھەيە جەنابتان، من وەكو ئەندامىكى لىژنەى دەستوور ئا ئىستا لەم جىگەيەى خۇم ھەندىك لە ئەندامانى پەرلەمان ھاتن بۇ لام لەم جىگەيە دانىشتبووم، نەك لە دەروە باس لەو دەكەن كە گۆرانى سەير ھەيە لە دەستوورەكە، باشە منىك كە ئەندامى لىژنەى دەستوورم وەختىك دەوئىت، بۇ ئەو ھى پىدا بچمەو، منىش لەگەل ئەو رەئىانەم نازانم چۆن 25ى مانگ خەلك فرىا دەكەوئىت، ئەمە لە لايەك.

لە لايەكى ترەو ماناى ئەو نىيە كە دەبمە رىگرىك لەبەردەمى ئەو كە 25ى مانگ بكرىت، يان نەكرىت، بەلام ئەم پرسىارە بۇ ھەمووانە، نازانم چۆن فرىا دەكەوين كە ئىمە ئەندامانى لىژنەى دەستوور ھەندىكىان پىويستمان بەو ھەيە بىخويىنەو جارىكى تر، بزانىن چ گۆرانىكى تىا بوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەس ئەو ھەندە دەئىم ئەم جەلسەيە دەنگدان نىيە بۇ دەستوور، لەبەر ئەو دەنگدانەكە لەوانەيە دوو سبەى بىت، خۇ ئىستا دەنگدان نىيە بۇ ئەو ھى تۆ بلىى من موافىق نىمە، ئەم ڧرۇشت ھەيە، سبەش ھەتە، دوو سبەش ھەتە، ئەگەر موافەقەتتان كرد، (48) سەعات مەجال ھەيە گۆرانكارىەكان ئەندامى لىژنەى دەستوورى تىدا ئىشت كردوو، وابزانم ئەو كۆبوونەو ھەيە دوا كۆبوونەو ھى كە كرديان جەنابت لە بەغدا بووى، كاك جەغفەر ڧەرموو.

بەرپىز جعفر مصطفى معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو تىبىنى بچووكم ھەيە، ماددەى يەكەم برگەى دوو ھەرچەندە لە ڧرۆژەكە دىارى كراو 7/25 ئەگەر لە كۆتايى برگەكە زياد بكرىت لەگەل ھەئىزاردنەكانى كوردستان، ئەو ئىزافە بكرىت، بۇ ئەو ھى مەعلوم بىت، راستە 25ى مانگە، بەس ھەئىزاردنى كوردستانى بۇ زياد بكرىت، ئەگەر بتوانىن جىگەيەك بكەينەو بۇ ئەو كەسانەى كە نەخويىندەوارن، چونكە ئىمە لە سالى 1992 تووشى كىشەيەكى گەورە

بووين، ئەوانەى كە نەخویندەوارن جیگەى بکریتەو، كە ئەوانە ریگایان پى بدریت نەخویندەوار لەگەل چەند كەسك بچیت بو دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك تەلەت فەرموو.

بەرپز طلعت محمد صالح توفیق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل قسەكانى كاك ناريزم، بەتایبەتى سىيەم دەلتیت بەلئى، يان نا بە نیشانه بنووسریت، یەعنى بە نیشانه ئاسانه، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كەرىم فەرموو.

بەرپز كرىم بحرى عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو وردەكارىانەى كە برادەران پرسىارى لى دەكەن بە نیشانهیە، يان نا، ئەوەى شىخ جەفەرىش باسى لى دەگرد بو ئەوانەى نەخویندەوارن، ئەو بەپى ئەو پەپرەو كە كۆمسیونى بالاً دەرى دەكات لەوئ ئەو وردەكارىانە تیدا باس دەكریت و خویمان لە سىستەمەكە ئەو مەسائیلانە دیارى دەكەن، پىویست ناكات ئیمە لە یاسایەكە دیارى بكەین، ئیمە دەسلەتیاى پى دەدەین، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

فەقەرەى دوو نازانم كاك سەردار كە خویندیەو ئیقتیراحم كرد گوتم (ل)یەك ئیزافە بكەن، هەرچەندە لە فەقەرەى یەك هاتوو، بەلام تەكید بکریتەو (ان تم اقراره في البرلمان)، (ثانياً: تجرى عملية الاستفتاء العام على مشروع الدستور بالاقتراع العام السري والمباشر يوم السبت المصادف 2009/7/25) دەبیت تەكید بكەینەو، لە فەقەرەى یەكدا هاتوو، كاك شىروان رهئیت چیه.

بەرپز شىروان ناصح حیدرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە فەقەرەى یەك هاتوو پىویست ناكات دووبارەى بكەینەو بە قەناعەتى من، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

باشە ماددەى یەك وەكو خۆى دەیخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نییە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەى دەنگ وەرگىرا، ماددەى دوو.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ ھەركى:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة الثانية: تعدل المادة السابعة وتقرأ كالآتي:

تطبع اعداد كافية من مشروع الدستور المصادق عليه من قبل البرلمان باللغات الدارجة في الاقليم (الكوردية، العربية، التركمانية، السريانية) لعرضها على الشعب للاستفتاء العام.

بەرپز دلیر محمد شریف:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی دووم: ماددهی ههوتهم ههموار دهكریت بهم شیوهیهی خوارهوه دهخویندریتهوه:

ژمارهیهکی بهرچاو له پرۆژهی دهستووری پهسند کراو له پەرلهمان به زمانه پهیره وکراوهکانی ههریم (کوردی، عهرهبی، تورکمانی، سریانی) چاپ دهکریت، بۆ ئهوهی بخریته بهردهستی گهل له راپرسییهکی گشتییدا.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

ئوهی تیدا نییه، ئیوه چ دهخویننهوه، پرۆژهکه ئهوهی تیدا نییه، بهس مهشروعی قانون که له بهر دهمانه ئهوانهی تیدا نییه، ئهوه چ بوو خویندرایهوه.

بەرپز کریم بحری عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئیمه دوینی که له گهل کۆمسیۆنی بالادانیشتن وهکو لیژنه یاسایی، پيشنیاریان کرد ئه و ماددهیه گۆرانی بهسهدا بیته بهو شیوهیهی ئیستا برادهران خویندیانهوه، له ئهسلی یاسای ژماره (11) که ههموار دهکریت بهو شیوهیه هاتوه:

(المادة السابعة: على حكومة اقليم كردستان طبع اعداد كافية من مشروع الدستور المصادق عليه من قبل المجلس باللغات الدارجة في الاقليم (الكوردية، العربية، التركمانية، السريانية) وعرضها على الشعب للاستفتاء العام خلال مدة مناسبة تحددها حكومة الاقليم وبالتنسيق مع المفوضية العليا للانتخابات)، ليردها ئه و ههموار کردنهی بهسهری داهات مهسهلهکهی بهشیوهیهکی موتلهق هیشتهوه بۆ ئه و لایه نهی ئیعداده بکات، که پهيوهنداره تهبع بکاتن له ههمان کاتدا تهنسیق له نیوان حکومهت بۆ تهحیدی مودهی مونسب ئهوهش لادراوه، ماددهکه بهو شیوهیه خویندرایهوه، ئیمه وهکو پرۆژه پيشکeshمان کردوه، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

کاک سهردار فهرموو.

بەرپز سهردار صباح بۆزۆ ههرکی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئىمە لە خويندەنەو دەي يەكەم لە پيش نيوەرۇي ئەمرۇ ئەو صيغەيەمان خويندەو دەي كە من و كاك دلير خويندەمانەو دەي لەسەر رۇشنايي ئەو خويندەنەو دەي يەكەمە كە رەوانەي ليژنەكان كرا، ئىمە هەردوو ليژنە رەزامەنديمان لەسەر كرددوو، سوپاس.

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان:

كەواتە ماددەي دووم تەنيا لەسەر داواي كۆمسيۇنى بالايە چرتر كراوتەو دەي بەو شيوەيەي كە ئىكتيفاي پي دەكرت كە ناوي حكومەتي لي لابر دراو، ناوي موفەو دەزيەشي لي لابر دراو، بو ئەو دەي مەجال هەبيتن كي تەبعي دەكاتن، مومكينه پەرلەمان تەبعي بكاتن، مومكينه هەر كەسيكي تر تەبعي بكات، دەيخوينمەو دەي بو ئەو دەي بيخەمە دەنگدان، (المادة الثانية: تعدل المادة السابعة وتقرأ كالآتي:

تطبع اعداد كافية من مشروع الدستور المصادق عليه من قبل البرلمان باللغات الدارجة في الاقليم (الكوردية، العربية، التركمانية، السريانية) لعرضه على الشعب للاستفتاء العام)، قسەت هەيە كاك شيروان.

بەرپز شيروان ناصح حيدري:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

پيماويە (اللغات الدارجة في الاقليم) ئەو دەي وارد نيبە (اللغات قوس) چوار لوغەكە دابنرت، سوپاس.

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان:

كاك مەمەد فەرەج فەرموو.

بەرپز محمد فرج احمد:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

يەعني لە دەستوردا هاتوو لوغات رسميە لە هەريمي كوردستان ئەو دەي باشرە.

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان:

باشە موشكيلە نيبە، مولاخەزەكە بەقوتتري دەكات لە ناحيەي زمانى با دارجەكە نەميئيت چ موشكيلە نيبە، كەواتە وا دەيخوينمەو دەي پيش ئەو دەي بيخەمە دەنگدان، (المادة الثانية: تعدل المادة السابعة وتقرأ كالآتي: تطبع اعداد كافية من مشروع الدستور المصادق عليه من قبل البرلمان باللغات (الكوردية، العربية، التركمانية، السريانية) لعرضها على الشعب للاستفتاء العام) كي لەگەلدايە دەستي بەرز بكاتەو؟ زور سوپاس، كي لەگەلدا نيبە دەستي بەرز بكاتەو؟ زور سوپاس، بەكوئى دەنگ وەرگيرا پاش ئەو تەعديلاتانە، ماددەي سييم.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ هەركي:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

المادة الثالثة: تعدل الفقرة الثانية من المادة الثامنة باضافة العبارة التالية الى اخر الفقرة: (ولها ان تصدر انظمة لازمة لذلك بموجب هذا القانون).

بهرېز دلير محمد شريف:

بهرېز سهروكي پهرلهمان.

ماددهى سېيه: برځهى دووهم له ماددهى ههشتهم ههموار دهكرت به زياد كردنى ئەم دهربرينهى خواردهوه له كوټايى برځهكهدا: (بوى ههيه سهبارت بهوه پهپردهوى پيوست بهپيى ئەم ياسايه دهربكات).

بهرېز سهروكي پهرلهمان:

فهرموو.

بهرېز كريم بحرى عبدالله:

بهرېز سهروكي پهرلهمان.

برځهى دوو بهم شيوهيه: (تقوم المفوضية العليا المستقلة للانتخابات بالاشراف على عملية الاستفتاء العام في الاقليم) ئەوهى بو زياد دهكرت (ولها ان تصدر انظمة لازمة لذلك بموجب هذا القانون)، سوپاس.

بهرېز سهروكي پهرلهمان:

ئوه ههچنده تهحصيل حاصله، بهلام داواى موفهوهزيهيه، يهعنى ئەو دسهلاته قانونيهى بدهيني كه تهعليمات دهرېكهن، دهپخهमे دهنگدانهوه، كى لهگهلايه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كى لهگهلا نيهيه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، بهكوى دهنگ وهرگيرا، مادهى دواتر تكيه.

بهرېز سهردار صباح بوژو ههركى:

بهرېز سهروكي پهرلهمان.

المادة الرابعة: مادة مضافة:

يعد مشروع الدستور موافقاً عليه بحصوله على اصوات اكثرية المصوتين بنعم للاستفتاء العام ويعتبر نافذاً بعد مضي ثلاثين يوماً من تاريخ الاستفتاء.

بهرېز دلير محمد شريف:

بهرېز سهروكي پهرلهمان.

ماددهى چوارهم: ماددهيهكى زياد كراوه:

پرؤزهى دهستوورهكه به پهسند كراو دهژميردريت به بهدهستهينانى دهنگى زورينهى دهنگدهران له راپرسيهكى گشتيداو بهكارپيكر اوپش دادهنريت دواى تيپهر بوونى سى روژ بهسهر راپرسيهكهدا.

بهرېز كريم بحرى عبدالله:

بهرېز سهروكي پهرلهمان.

ههردوو ليژنه موافيقه لهسهر دهقى ماددهكه.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەيەكە لە دەستووردا ھاتوو بەعەينى نەص، بەلام ليرە قووى قانونى دەداتى پيش ئەووى دەستوور پەسند بکړیت، دېخەمە دەنگدانەو، کى لەگەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زور سوپاس، کى لەگەلدا نييە دەستى بەرز بکاتەو؟ زور سوپاس، بەکوى دەنگ وەرگرا، ماددەكەى تر تکايە.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ ھەركى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الخامسة: مادة مضافة:

يكون الشخص مؤهلاً للتصويت للاستفتاء على مشروع الدستور بتوفر الشروط الآتية:
اولاً: ان يكون عراقياً من مواطني كردستان – العراق واكمل الثامنة عشرة من العمر.
ثانياً: ان يكون مسجلاً بسجلات الناخبين.

بەرپز دلپىر محمد شريف:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى پينجەم: ماددەيەكەى زياد كراو:

ئەو كەسەى شياوى دەنگدانى ھەيە بۆ راپرسى سەر پرۆژەى دەستوورەكە، دەبیت ئەم مەرجانەى خواو ھەوى تیدا بیت:

يەكەم: دەبیت عيراقى و لە ھاوولاتیانى ھەريىمى كوردستان بیت و ھەژدە سالى تەمەنى تەواو كړد بیت.
دووهم: دەبیت ناوى لە تۆمارگەى دەنگدەراندا تۆمار كړا بیت.

بەرپز كرىم بحرى عبداللە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەردوو لیژنەى ياسایى و ناوخۆ لەگەل دەقى ماددەكەدان.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

مولاھزەت ھەيە فەرموو.

بەرپز چرۆ على حمە امين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنيسبەت شروتەكانەو ھەرتى ئەھلى تيا نييە، نابیت تياى ھەبیت.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

خۆ مورەشەح نييە، ئەو ھەويەى ھەيە دەچیت لەوى، ئەگەر ئەووى ليرە ديارى بکەيت مانای وايە ھەر جوار مليون دەنگيشى لەسەر بدن بزانی ئەھليەى ھەيە، يان نا، فەرموو كاك سەردار.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ ھەركى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری له پیشنیارهکهی چرۆ خان دهکهم، ههتا بۆ قانونی مهجالیسى ئینتیخابی موحافهزات و یاساکانی دیکهش بۆ ناخیب فهقهره دوهوم دهلیت کامل ئەهلیه، سوپاس.

بهپێز سهروۆکی پههلهمان:

مورهشع شتیکه ناوی له ناخیدا ههیه، تۆ بلیی کامل ئەهلیه نابیت ریگای بدهیت بۆ دهنگدان تاكو تهحقیق نهكهیت كه نهوه کامل ئەهلیهیه، یان نا، فهرموو كاك كهريم.

بهپێز کریم بحری عبدالله:

بهپێز سهروۆکی پههلهمان.

ئهو ئیقتیراحی چرۆ خان کردی كه كاك سهردار پشتیوانی لی کرد، ئەگەر بیتهو له یاسایهکهدا بیته، دهبیته ههر دهنگدەرێك راپۆرتی دکتۆری لهگهڵدا بیته كه دهجیته دهنگ دهدات کامل ئەهلیهیه، زۆر سوپاس.

بهپێز سهروۆکی پههلهمان:

كاك دلیر فهرموو.

بهپێز دلیر محمد شریف:

بهپێز سهروۆکی پههلهمان.

عادهتهن شروتی ناخیب، شروتی ئهو كهسانهی دهنگ دهدن وازیچه، بهلام من پرسیارێك دهکهم من ئەندامی پههلهمانی کوردستانم و ئەندامی نووسینهوهی دهستووری ههریمی کوردستانم ئهو پرۆژهی لهبهر دهستانه، بهلام من حهقی دهنگدانم نیییه لهو پرۆژهیه، چونکه من له سجلی ناخیب ناوم نییه، لهبهر ئهوه من خهگی کهرکووکم بیتاقهی مهواد غیزائیم له کهرکووکه، من یهك لهو هاوولاتیانه دهیم كه ناتوانم دهنگ بدهم بهو دهستووردهی كه بهشداریم کردوو لهو حهفده کهسهی كه نووسیوو مانهتهوه، سوپاس.

بهپێز سهروۆکی پههلهمان:

كاك سهردار فهرموو.

بهپێز سهردار صباح بۆزۆ ههرکی:

بهپێز سهروۆکی پههلهمان.

من حهز دهکهم نامازه به یهك ماده بکهم له قانونی ئینتیخابات مهجالیس موحافهزات و قهزاو ناحیه له ئیقلیمی کوردستان، (الفصل الثاني/ حق الانتخاب

المادة الثالثة: 2- ان يكون كامل اهلية) وانا ئهو قسهی كه كاك كهريم دهلیت ههر كهسیك بۆ راپرسی بیته راپۆرتی لهگهڵ بیته بۆ ئهو ئینتیخاباتانهش دهبیته ئهو راپۆرتی لهگهڵ بیته، ئەگەر وا بیته، سوپاس.

بهپێز سهروۆکی پههلهمان:

كاك كهريم فهرموو.

بەرپز کریم بحری عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

کاک سەردارو کاک دلیر هەردووکیان ئەندامی لیژنە یاسایی بوون، ئیمە یەک سەعات ماوەمان پێدرا موناڤه‌شه بکەین، دەبۆیە ئەو موناڤه‌شه‌ی ئیستا لیژنە دەکەن لەناو هۆلی پەرلهمان لە لیژنە یاسایی بیان کردبا، لەوێ ئیزارەیان کردبا، ئەو زۆر زیادە لیژنە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

لە هەلبژاردنی پەرلهمان چ نووسراوە، دەنگدان بۆ هەلبژاردنی پەرلهمان، ئەوەتا لیژنە قەوانینی شەرتی اهلیه، لە شەرتی ناخیب و مورەشەح ئەوەی کە ناخیبەکە دەلیت (ان یەکون من مواطنی کوردستان – العراق ذکرأ کان ام انشی ان یکون ناخبا او مرشحا اذا توفیر فیها شروط.....) .
المادة العشرون: یشتترط فی الناخب ان یکون من مواطنی کوردستان – العراق واکمل الثامنة عشرة من العمر)،
تەواو، دەیخەمە دەنگدانەو، کێ لەگەڵدا یە دەستی بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینە دەنگ وەرگیرا، ماددە ی شەشەم.

بەرپز سەردار صباح بۆزۆ هەرکی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة السادسة: علی مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احکام هذا القانون.

بەرپز دلیر محمد شریف:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددە ی شەشەم: پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەيوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

کاک ئاریز لەسەر ئەو ماددە، فەرموو.

بەرپز ئاریز عبدالله احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

پێش ئەوەی کۆتایی پێ ببین، مۆلاخەزەیک هەیه تەبەعن ئیمە لیژنە نووسیتیمان (اقرار دستور اقلیم کوردستان)، لیژنە نووسراوە (مشروع دستور اقلیم کوردستان – العراق)، لە جیگایەکی تر نووسراوە، من حەز دەکەم با روون کردنەو بەدەم، ئیستا ناوی پەرلهمانمان کردە پەرلهمانی کوردستان – عێراق، واتا کوردستان هەم سیفەتیکی ئیدارەییە، هەم نیشتمانی هەیه، ئەو دەستوورە هەر پەيوەندی تەنیا بە یەک ئیقلیم، کە دەلیت ئیقلیم کوردستان، یان هەریمی کوردستان، واتا ئەو سێ پارێزگایە دەگریتەو ئیستا بەراستی، بەلام کە دەلیت کوردستان دەرەوش دەگریتەو، خۆدی مەشروعەکەش پەيوەندی بە دەرەوش هەیه بە جێ بەجێ کردنی دەستوور، لەبەر ئەو من پێشنیار دەکەم بەکەم ناو بکریتە یەک، یەعنی هەمووی وەک یەک بێت، چونکە ئیستا بە سێ جۆر هاتوو، لە هەمووی بکریتە یەک، ناوی پەرلهمان چۆن نووسراوە لە ئەووەکەش بەو